

Лексикон образовних термина (2014). Београд: Учитељски факултет.

Методичка теорија и пракса, број 2/2021

УДК: 37

стр. 255–256

МЕТОДИКА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Гордана Стојановић

МЕТОДИКА НАСТАВЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ – научна дисциплина која се бави проучавањем и унапређењем → **наставе музичке културе** повезујући и прожимајући образовну теорију и праксу; то је, дакле, теоријска и примењена (практична) научна дисциплина. *М. н. м. к.* је и наставни предмет на учитељским и педагошким факултетима, док се на факултетима музичке уметности изучава под називом *методика ојшйеі музичкоі образовања*. Као наставни предмет, *м. н. м. к.* за циљ има оспособљавање студената за самостално методичко промишљање, планирање, извођење и методичку евалуацију наставе музичке културе, као и вредновање рада ученика.

Предмет проучавања *м. н. м. к.* односи се на циљеве учења музике у основној школи, избор садржаја и његово обликовање у складу с развојним карактеристикама ученика одређеног узраста и захтевима наставе, који проистичу из природе саме музичке уметности и карактеристика наставног процеса. Садржаји и њихово структурисање воде реализацији задатака који се могу свести на: → **развој музичких способности**, стицање вештине извођења (певање / свирање) и стварања музике (→ **дечје стваралаштво**), уз упознавање основа → **музичке писмености**, музичких појава и појмова; увод у разумевање музичких дела различитих жанрова и епоха кроз активност слушања музике, чиме се постепено развија критичко мишљење; узајамно допуњавање знања, вештина и диспозиција (склоности), међу којима су основне: интересовање, музичка осетљивост, радозналост и креативност, што је примарни захтев наставе на сваком образовном нивоу. – Када се инсистира на превеликом стицању конкретног знања и/ или неке вештине, деца често губе склоност да та знања и вештине користе. Зато је једно од битних питања којим се *м. н. м. к.* бави обезбеђивање подстицајних услова за испољавање и неговање диспозиција да ученици учествују у музичким активностима, да се изражавају музиком и да стварају музику. – Осим ових, *м. н. м. к.* изучава и друге проблеме: начин организације наставног рада, опште и стручне (специјалне) наставне методе (→ **методички приступ усвајању песме**; → **настава музичке писмености**) и методичке поступке, облике рада, наставна средства, макро и микро планирање наставе, праћење и вредновање рада ученика.

Процес наставе музичке културе одвија се у спрези *ученик* одређеног узраста, с искуством које носи (стеченим у школи или ван ње), музичке *активности* (певање, свирање, стваралаштво, слушање музике), *музичка проблематика* – задаци наставе (широко дефинисани: развој музичких способности, изграђивање вештина, стицање знања), *музичка грађа* (конкретни музички садржаји – музичка дела) као средство и извор сазнања. У средишту спреге *ученик – музичке активности – музичка проблематика – музичка грађа* стоји проналажење, разрађивање, усавршавање и примена функционалних наставних метода, поступака и облика рада који доприносе ефикасној настави. То подразумева не само примену постојећих метода и поступака, већ и истраживачки рад у проналажењу нових методологија, које превазилазе претходна методичка искуства. Може се рећи да се предметност *м. н. м. к.*, једним својим делом, односи на питања *коме* (ученик) – *шта* (музичке активности) – *зашто* (музичка проблематика) – *чиме* (музичка грађа као извор сазнања), а централно питање је: како. Одговори на ова питања истовремено су и основна полазишта у планирању наставе музичке културе.

У решавању својих проблема *м. н. м. к.* ослонац има у специфичностима учења музике – како у домену стицања диспозиција и вештине активног музицирања (извођачког искуства и стваралаштва), тако и у стицању одговарајућих теоријских знања. У том смислу, *м. н. м. к.* сазнања црпе из више музичких области: методика наставе певања (→ **глас** као вокални инструмент), → **Орфов инструментаријум** (техничке и изражајне могућности децјих инструмената, и начин рада у савладавању свирања на њима), теорија музике, наука о → **музичким инструментима**, наука о музичким облицима (→ **музичка форма**), музикологија и етномузикологија. – У низу ових практичних, стручних и научних области посебно место има *методика музичке писмености*. То је научна дисциплина која проучава методе, принципе, поступке и облике рада у настави музичке писмености као сегменту наставе музичке културе у школи општег образовања, и наставе солфеђа у музичким школама и на факултетима. – Осим наведених, пре свега музичких области, *м. н. м. к.* упориште налази и у другим релевантним наукама. Тако, бавећи се законитостима васпитно-образовног рада и, у том смислу, трансформацијом садржаја, која одговара сазнајним могућностима ученика одређеног нивоа и профила образовања, *м. н. м. к.* користи пре свега сазнања дидактике, науке о настави. Обучавање у музичким вештинама и рад на неговању диспозиција и развоју музичких способности није могућ без коришћења достигнућа која проистичу из психологије музике (→ **психологија уметности**). У ствари, разнолики садржаји наставе музичке културе, преузети из веома различитих музичких области, упућују на неминовно повезивање *м. н. м. к.* с наукама као што су етнологија, социологија, филозофија, историја и др., што, заједно узев, *м. н. м. к.* чини интердисциплинарним научно-наставним подручјем.

Лит. Ch. R. Hoff er, *Music for Elementary Teachers*, 2005; J. W. Flohr – V. L. Trollinger, *Music in Elementary Education*, 2010; J. Glover – C. Ward (eds.), *Teaching Music in the Primary School*, 1993; P. Rojko, *Metodika nastave glazbe, teorijsko-tematski aspekti (Glazbena nastava u općeo obrazovnoj školi)*, 2012; Н. Ивановић, *Методика описивања музичког образовања за основну школу*, 2007; P. S. Campbell – C. ScottKassner, *Music in Childhood: From Preschool through the Elementary Grades*, 1994; Г. Стојановић, *Настава музичке културе од 1. до 4. разреда основне школе*, 1996.